

Jiriny

Marie Severýnové

◀ Odrůda Calgary patří do skupiny dekorativních jirín; jistě souhlasíte

Jiriny v předzahrádce každý rok zcela zastírají floxy pod okny, které chce paní Marie přesadit ▶

Mnozí z pěstitelů v České Skalici a širokém okolí byli ovlivněni dávnou tradicí. Pečují o své květiny od jara až do zámru přesně tak, jak tyto barvami hřící květiny potřebují. Není to snadné – podmínky pěstování jsou u nás poněkud jiné než v jejich pravlasti – Mexiku.

Když jsem viděla jejich záplavu před chalupou Marie Severýnové v Hoříčkách u České Skalice, představila jsem si, co práce a lásky musí stát tato zahrádka. „Vyžadují hodně péče. Ale barevnost jejich květů mi dává sílu. Když se v zimě nebo časně zjara podívám na prázdnou zahrádku bez jirín, úplně se mi svírá srdce. Žiju tady s nimi už více než dvacet let a nedám na ně dopustit,“ přiznává paní Marie.

Jirínky hrají prim

„Jirína je květina, která člověku dělá radost nejdéle ze všech. Od konce června až do zámru můžete řezat čerstvé květy a keřik je stále obsypán poupaty. Čím víc se řezou, tím víc kvetou. Ale ty odkvetlé se musí odstranit a vyhodit, aby měly rostliny sílu k dalšímu kvetení.“

Paní Severýnová o tom ví své. Dondávna každý týden zdobila květy jirín prostory kostela Ducha svatého v Hoříčkách. A dalšími dělá radost svým blízkým i sousedům. Podle pečlivě vedených záznamů sází každoročně dvě stovky hlíz. Nejvíce v předzahrádce, situované ze dvou stran stavení směrem na náves, další na veliký záhon vzadu v zahradě.

„Koukám od rozbřesku z oken, která zase rozkvetla. Jen nakrším králíky, slepice, fenku Ritu a kocoura, už jdu mezi jirínky. Mám sice taky růžičky, floxy, tulipány, narcisky, sněženky, bledule – zjara je tady zahrádka celá bílá – ale jirínky hrají prim. Asi i proto, že mě k jejich

Chalupu paní Severýnové na návsi v Hoříčkách bezpečně poznáte...

◀ *Pomponka Little Con, na obrázku zvětšená, ve skutečnosti zcela odpovídá svému názvu*

▲ *Také z boku stavení vyrůstají jiriny do výšky a krásy, již ostatní květiny nemohou konkurovat*

◀ *Do sadu za chalupu sází pěstitelka hlízy odrůd, které dobře přezimovaly ve větším počtu*

▶ *Marie Severýnová s panem Dvořákem, předsedou Dagle klubu*

pěstování před více než dvaceti lety přivedl přítel z České Skalice," přiznává paní Marie. „Spolu jsme tady sadili první, a pak každý rok přibývaly. Staly se mým

velikým koníčkem. Až už nebudu mít sílu na nic jiného, o jiřinky budu pořád pečovat."

Z pěstitelské „kuchyně“

Se kterými odrůdami paní Severýnová začínala? To už si prý přesně nepamátuje. Některé dnes ani nejsou v sortimentu. Přibývají odrůdy nové, šlechtitele stále provokují možnosti získání netradičních odstínů a barevných kombinací.

„Mě lákají novinky. Ale pořád vzpomínám i na starší odrůdy a snažím se je znovu získat. Napsala jsem panu Dvořákov, předsedovi jiřinkářského Dagla klubu, jestli by některé neměl. Pěstuje na severu Čech, v Raspenavě, na obrovském poli dva tisíce jiřin! Sice jsem si říkala, 'jseš starý blázen, to nemůžeš stihnout', ale

Jak na to

- Jiřinky potřebují slunné nezamokřené půdy s neutrální až mírně alkalickou reakcí.
- Pokud jsme nepohnojili na podzim, vyplatí se koncem zimy na dno výsadbové jamky nastlat vrstvu hnoje nebo kompostu.
- Sázíme podle počasí, ale většinou počátkem dubna, zhruba šest týdnů před květnovými mrazíky.
- Vzdálenost mezi jamkami by měla být v závislosti na jejich předpokládanému růstu 60 až 90 cm.
- Hlízu položíme na dno jamky a zároveň vedle ní zatlučeme do země latku nebo podpůrný kolík; hlína by měla být po zahrnutí asi 10 cm nad hlízou.
- Měsíc až šest týdnů po výsadbě dodáme hnojivo s vysokým obsahem N a K (růst a posílení stonků).
- Podle toho, jak velké chceme mít květy, zredukujeme počet výhonů, popř. vyštípneme několik pupenů pod terminálem (určitá velikost je ovšem odrůdovým znakem).
- Po prvních mrazech je třeba stonky asi 15 – 20 cm nad zemí uříznout nebo ustihnout zahradnickými nůžkami a vykopat.
- Není-li vhodné počasí, můžeme vyzvednutí hlíz o něco odložit, jim na rozdíl od listů a stonků mráz neuškodí.
- Hlízy nejprve uložíme volně do bedniček nebo přepravek, aby se moc nedotýkaly, a necháme pod větraným přístřeším vyschnout. Zejména zbytky stvolů musí být zcela suché, protože snadno plesnivějí.
- Lehce vyklepeme hlínu, upělou mezi hlízami, a přesuneme je do sklípku nebo podobného prostoru, kde by se teplota měla pohybovat okolo 6 °C.
- Jiřinky musíme hlídat i během zimy, a pokud není prostor dostatečně osvětlen, raději bedničky jednou za čas vyneseme na světlo a poškozené hlízy odstraníme.

Krása za plotem

TEXT A FOTO: MARIE RUBEŠOVÁ

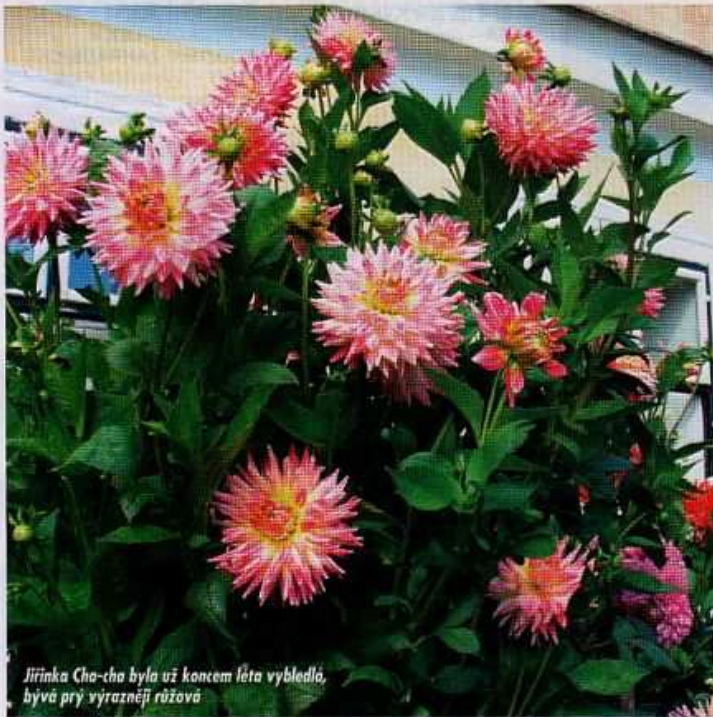
nakonec jsem si od něj dvacet hlíz zajímavých odrůd objednala."

Samozřejmě jsem vyzvíдалa i nějaké tajnosti z jirinkářské „kuchyně“. Jak je možné,

že tady na nevelké ploše rozkvétá tolik krásných a velikých květů? „Nejsou to žádné čary. Po sklizni by se měl zapravit do záhonů hnůj od přežvýkavců, ale ten já

nemám, tak dávám králičí. Někdy jen na podzim rozsekám sekerkou odřezané stonky a zaryju je jako zelené hnojení. A na jaře dávám Cererit. Pak Dvořák mi

Kouzlo zabrady

Jiřinka Cha-cho byla už koncem léta vybledlá, bývá prý výrazněji růžová

radil, abych zalila keřiky Krystalonem, že pak kvetou ještě víc."

Další podmínkou dosažení velkých květů prý je sázení malých shluků hlíz. Před sázením se musí rozdělit tak, aby zbyl jeden stonek a pod ním zdravý krček a několik „brambůrků“. Z velkého klubka hlíz prý naroste obrovský keř a květy jsou malé. Taky by se měly na jaře některé stonky dole u země odříznout a nechat jen tři čtyři, aby mohla rostlina dát silu těm zbývajícím. A když jsou jiřinky před rozkvetem, vyštípovat některá poupata.

„Já to dělám výjimečně, protože lituju každého květu, přiznává paní Marie. „Ale denně jiřinky zalévám a vystřihuju odkvetlé květy. To je moc důležité. A taky s nimi rozmlouvám. Určitě mě slyší. Třeba Evelinám, bílým pomponkám s fialkovým okrajem, které se dobře aranžovaly do váz, jsem vždycky říkala: 'Holky, půjdete zase do kostelíčka, tak koukejte, aby vás do příštího týdne hodně rozkvetlo.' A zase jich byla plná náruč. No a k dalším mám zase jiné proslovy. Vnuk David, který u mě bydlí, nejdřív koukal, jestli se mi něco nestalo. Ale už mě chápe. Doufám, že bude jednou v mém díle pokračovat." Pojedete-li ještě počátkem května kolem, můžete se pro nějakou hlízu zastavit.

Odkud jiřinky pocházejí

Jejich pravišti je Mexiko. Právě tam pestré květy jirín poprvé uviděli španělské dobyvatelé. Když roku 1520 říši Aztéků dobyli, přivezli do Španělska také první jiřinky s jednoduchými květy. Tažení těchto kouzelných květin Evropou však začalo až takřka o tři sta let později, v době francouzské revoluce roku 1789.

Tehdy poslal ředitel botanických zahrad mexického hlavního města Vincente Cervantes neznámá semena botanické zahradě v Madridu. Tam je rozšířil a pojmenoval renomovaný španělský šlechtitel Cavanilles. Dlouho přemýšlel, po kom tento neobvyklý květ pojmenovat. Nakonec se té cti dostalo významnému švédskému botanikovi Andreasu Dahlovi (Dahlia). Přibližně ve stejné době a nezávisle na Cavanillovi pojmenoval jiřinky také další významný vědec, působící v Berlíně. Dal jim jméno svého petrohradského kolegy, který se jmenoval Georgi (georgina).

www.countryradio.cz

**Rádio,
u kterého
si odpočnete.**

**Country
RADIO
89.5
Praha**